



# Asya Studies

Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar  
Year: 8 – Number: 27 p. 29-46, Spring 2024

## Öğretmenlerin eTwinning Projelerine Yönelik Görüşleri: Katkılar, Sorunlar, Çözümler\* \*\*

*Teachers' Opinions on eTwinning Projects: Contributions, Problems, Solutions*

DOI: <https://doi.org/10.31455/asya.1407164>

Araştırma Makalesi /  
Research Article

Makale Geliş Tarihi /  
Article Arrival Date  
19.12.2023

Makale Kabul Tarihi /  
Article Accepted Date  
16.02.2024

Makale Yayın Tarihi /  
Article Publication Date  
28.03.2024

## Asya Studies

Uzm. Öğrt. Gizem Beşiktepe  
MEB / Gölalan İmam Hatip Ortaokulu  
[gizembesiktepe@gmail.com](mailto:gizembesiktepe@gmail.com)  
ORCID: 0000-0003-1857-7871

\* "COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" beyanları: Bu makale için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu makale, Creative Commons lisansı altındadır.

\*\* Bu çalışma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulunun 12.07.2023 tarih ve 2023/212 belge numarası onayı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

### Öz

Eğitim, dinamik yapısıyla değişim ve gelişime uygundur. Her geçen gün daha da gelişen teknolojinin eğitime entegre edilmesi önem taşımaktadır. Bu konuda eTwinning projeleri öğretmen ve öğrencilere büyük destek sağlar. Öğrenciler; öğretmenleriyle ulusal ve uluslararası projelerle farklı illerden/ülkelerden öğrenci ve öğretmenlerle iletişime geçer, kültürlerarası etkileşim sonucu birbirlerinden yeni şeyler öğrenirler. Bu araştırmanın amacı, eTwinning projelerinin öğrenci ve öğretmenler üzerindeki etkilerinin ve süreçte karşılaşılan sorunların ortaya çıkarılmasıdır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji (olgubilim) deseninde yürütülmüştür. Araştırma örnekleminin belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2023 yılında Samsun ilinde görev yapmakta olan, daha önce eTwinning projesi yapmış ve kalite etiketi almış 22 öğretmenin oluşturmuştur. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış sözlü görüşmeler ile toplanmış olup elde edilen veriler betimsel analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda eTwinning projeleri ile öğretmen ve öğrencilerin yabancı dil, bilişim teknolojileri, web 2.0 araçlarını kullanma becerilerinin geliştiği, farklı kültürler tanıyarak sosyalleştikleri; öğrencilerin akademik başarılarının arttığı belirlenmiştir. eTwinning projelerinin yürütülmesinde karşılaşılan sorunlar ise projenin iş yükü oluşturması, yabancı dilde iletişim, bilgisayar-tablet gibi teknolojik araç eksikliği, internete erişim ve zamanlama olarak öne çıkmıştır. Katılımcılar tarafından öğretmenlere ödüllendirme yapılması, projeler için okullarda kulüp/egzersiz açılması, web 2.0 araçlarıyla ilgili hizmet içi eğitimler ve bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi, ücretsiz internet desteği sağlanması önerilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Proje, eTwinning, Web 2.0 Araçları, Kalite Etiketi, Öğretmen

### Abstract

*Education is suitable for change and development with its dynamic structure. It is important to integrate developing technology into education day by day. In this regard, eTwinning projects provide great support to teachers and students. Students and their teachers communicate with students and teachers from different cities and countries through national and international projects and learn new things from each other as a result of intercultural interaction. The purpose of this research is to reveal the effects of eTwinning projects on students and teachers and the problems encountered in the process. The research was conducted in a phenomenology pattern, which is one of the qualitative research methods. Criterion sampling, technique, one of the purposeful sampling methods, was used to determine the research sample. The sample of the research consists of 22 teachers working in Samsun in 2023 year, who have previously done an eTwinning project and received a quality label. Research data was collected through semi-structured oral interviews and the data obtained was analyzed descriptively. As a result of the research, it was determined that with eTwinning projects, teachers' and students' skills in using foreign languages, information technologies and web 2.0 tools improved, they socialized by learning about different cultures, and students' academic success increased. The most common problems encountered in eTwinning projects are extra workload, communication in a foreign language, lack of technological devices such as computers and tablets, access to the Internet and timing. As for solution, the participants have suggested rewarding teachers, opening clubs/drills for projects in schools, organizing in-service training and information meetings about web 2.0 tools, and providing free internet support.*

**Keywords:** Project, eTwinning, Web 2.0 Tools, Quality Label, Teacher

### Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Beşiktepe, G. (2024). Öğretmenlerin eTwinning Projelerine Yönelik Görüşleri: Katkılar, Sorunlar, Çözümler. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 8(27), 29-46.

## GİRİŞ

Eğitimin asıl amacı; var olan bilginin yeni nesillere aktarılması yerine bilgiyi üretip kullanan, farklı durumlara aktarabilen, eleştirel/yaratıcı düşünen, aktif ve iş birlikçi çalışabilen, problem çözme becerisine sahip, kararlarında bağımsız, evrensel değerleri özümsemiş bireyler yetişmesini sağlamaktır (Özensoy, 2017). Bireyler yaşam sürdürdükleri dünyaya dair bilgilerin artık pasif alıcısı olmaktan çıkmış, aktif kullanıcısı olmuşlardır. Bireyleri yeni şartlara uygun olarak dünyaya yetiştirmek misyonu ile “öğrenen” nesiller yetiştirmek zorunlu hedef olmalıdır. (Korkmaz ve Kaptan, 2002). 21. yy.ın gelişen teknolojiyle bireylerin niteliklerine dair beklentiler de değişmekte, gerekli becerilere sahip bireylerin yetiştirilmesi amacıyla öğretimde kullanılan yöntem-teknikler, malzemeler, sınıf yapısı ve öğrenciye ait roller gibi öğretim sürecine ait her şey eğitim paradigmalarıyla güncellenmektedir (Sarıkaya, 2019). Değişik platformlarda öğretmenlerin yaşanan çağa uyum sağlayarak kendilerini yenilemeleri ve bilgilerini güncellemeleri ancak takip edilecek yenilikçi uygulamalarla sağlanabilir (Gençtürk Erdem vd., 2021). Öğretmen ve öğrenciler için bilgidен yeterliliğe geçmede büyük öneme sahip araçlar olan sosyal ağlar (Greenhow ve Askari, 2015) sayesinde bireyler girişimcilik, iş birliği, eleştirel düşünme, problem çözme becerilerini geliştirme fırsatı bulurlar (Cachia ve Punie, 2012). Aynı zamanda sosyal ağlar ile öğretmenler ulusal ve uluslararası seviyelerde farklı okullarla iş birliği yapma deneyimlerini paylaşma imkânı yakalayabilmektedirler. Sınıflarda bu dönüşüm ve değişimlerin yansıtılabilmesi nedeniyle öğretmenlerin destek görmeleri ve eğitim içeriklerinin bunlara uygun şekilde düzenlenmesi gerekmektedir (Hertz ve Engelhardt, 2021).

Ülkemizde düzenlenen taşra veya merkezi eğitim etkinliklerine öğretmenlerin farklı sebeplerle katılamamaları, eTwinning vb. sosyal ağların ve e-öğrenme ortamlarının öğretmenlerin mesleki gelişimleri için gerekli olduğu sonucunu doğurmuştur (Avcı, 2021). Bu platformların öğretmenlerin bilgilerini güncellemelerine, kendilerini yenilemelerine ve dijital becerilerin kazanılmasına imkân sağlaması (Gilleran, 2019) kullanılan web 2.0 araçlarının öğrencilerdeki olumlu etkileri (Pehlivan vd., 2023) nedeniyle eğitimin tüm kademelerinde eğitim teknolojileri uygulaması yapılan eTwinning faaliyetlerinin (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2022) incelenmesi önem taşımaktadır. 2005 yılında Avrupa Komisyonu’nun istek ve yönlendirmesi ile bir dijital öğrenme projesi şeklinde başlayan (Kearney ve Gras-Velázquez, 2015) Avrupa’daki en büyük okul ağı oluşumu olan eTwinning faaliyetlerine (Kearney, 2016) ülkemizde MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri (YEĞİTEK) Genel Müdürlüğü çatısı altında oluşturulan Türkiye eTwinning Ulusal Destek Servisi (UDS) ekibinin oluşturulması sonucu 2009 yılı Şubat’ında başlanmıştır (MEB, 2021). 2022 yılı Ağustos ayı itibarıyla 44 ülkenin yer aldığı platforma, bir milyondan fazla öğretmen ve iki yüz binden fazla okul kayıtlı durumdadır (URL-1). Avrupa Komisyonu’nun eğitim sistemine yepyeni bir vizyon katmak amacıyla bilişim teknolojilerini kullandığı eTwinning bünyesiyle amaçlanan şey; çok kültürlü yapıya ve hoşgörüyü sahip, iletişime açık, yabancı dil ve teknolojik beceride yeterli, sorumluluk alabilen, teoride kalmadan yaşadığı problemlere çözümler üreten bir Avrupa vatandaşı oluşturmaktır (Avrupa Birliği, 2005).

Öğretmenler tarafından güvenli bir web ağı tabanı olmayı hedefleyen (Licht, Pateraki ve Scimeca, 2020) öğretmenlerin eğitim teknolojilerini çok yönlü şekilde derslerde aktif kullanmasını sağlayan ağı olan eTwinning platformu ile Avrupa’daki öğretmenler öğrencileriyle iş birliği içinde proje yapar, kişisel gelişimlerini artırır, mesleki yönden kendilerini geliştirmeyi amaç edinir (Gilleran, 2019). Manfredini (2007) tarafından öğrencilerin yeni öğrenmelerine öğretmenlerinse meslekleri adına farklı ve yenilikçi yaklaşımlarına motivasyon kaynağı olarak tanımlanan eTwinning platformu, dijital ortamda okullar arası iş birliği ve öğretmenlerin eş koordinasyonu ya da asenkronize yürütülen öğrenme-öğretme ortamı olarak tanımlanabilir (Papadakis, 2016). Birbirleriyle tecrübelerini paylaşan öğretmenlerin, mesleki gelişimleri artar (Lewis ve Decuyper, 2023) yabancı dil becerileri ve dijital okuryazarlıkları gelişir (Özçakır, 2023). Yapılan proje çalışmalarıyla öğretmenler ulusal ve uluslararası eğitimlere katılma imkânı bulurlar (Karakaşlar Gezgin ve Gökbaş Çabuk, 2021). eTwinning projeleri; okul kültürünün gelişmesi, proje aidiyetinin kazanımı bakımından önem taşırken (Gilleran ve Kearney, 2014) platformun multidisipliner yapısı ve proje sürecinde uzmanlardan fikir alınabilmesi eTwinning’i diğer platformlardan ayırır. Bu bakışla eTwinning okullar adına oluşmuş eşsiz bir araçtır (Kearney ve Gras-Velázquez, 2015). Yürütülen projelerle öğrenciler de yeteneklerini fark eder, kendilerini tanıır, ulusal ve uluslararası düzeyde sahip oldukları vatandaşlık algılarını geliştirir (Gilleran, 2019; Gilleran ve Kearney, 2014) sosyalleşirler (Akıncı ve Sağ, 2019; Demir ve Kayaoğlu, 2022; Döğer, 2022; Karabıyık, 2023). Teknolojiyi (Karabıyık, 2023; Karataş ve Öztay, 2023; Pehlivan vd., 2023) ve dijital araçları kullanırken (Akıncı ve Sağ, 2019; Gülnar, 2015) yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı bulurlar (Karakaşlar Gezgin ve Gökbaş Çabuk, 2021). Akademik

başarıları artan (Döğer, 2022; Sarıkoç ve Ersoy, 2022; Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012) öğrenciler adına öğrenme ortamı eğlenceli ve keyif duyulan bir yer hâline gelir.

Yapılan araştırmalarda eTwinning projelerinin katkıları dile getirilirken süreçle ilgili sorunlar da ortaya konulmuştur. Akdemir'in (2017) araştırmasında proje sürecinde öğretmenlerin internete erişememe, bilişim teknolojilerini yeterince kullanamama ve altyapı sorunları yaşadıkları, projelerin öğretim programlarına uygun olmadığı ortaya çıkmıştır. Kaya (2022) derslerde web 2.0 araçları kullanımına dair eğitimlere ihtiyaç duyulduğunu ve eTwinning projelerine öğretmen katılımının teşvik edilmesi gerekliliğini belirlemiştir. Küçüktaşçı (2022) öğretmenlerin eTwinning projelerini yürütürken zorlandıklarını, idare desteği alamadıklarını, ödüllendirilmediklerini, dil problemi ve seviye sorunu yaşadıklarını; projelerin öğretmenlere iş yükü oluşturduğunu ifade ettiklerini ortaya koymuştur. Karabıyık (2023) tarafından yapılan çalışmada ise eTwinning proje uygulamalarının zaman ihtiyacı ve maliyet oluşturması nedeniyle öğretim ilkelerinden ekonomiklik açısından dezavantaj bir durum oluşturduğu belirtilmiştir. Kalite etiketi almamış öğretmenlerin dijital yeterliliklerinin kalite etiketi alanlara oranla düşük seviyede kaldığının (Hellaç Aksu ve Reisoğlu, 2023), eTwinning projeleri yürütmeyen okul idarecilerinin öğretmenleri proje yapmaları için motive edemediklerinin (Yılmaz ve Karahan, 2023) belirlenmesi ise öne çıkan diğer sonuçlardır.

Literatürde yer alan çalışmalarda katılımcı görüşlerinin genel bakışla daha çok proje süreci bazında incelenmesi veya eTwinning platformuna dair olması, örneklem/çalışma gruplarının sınırlı branşlarda kalması, özellikle eTwinning projelerinin katkılarından/sorunlarından seçilen bir faktör başlığı temelinde araştırma yapılması ve ödül almış proje yürütücüsü öğretmenlerle yapılan çalışmaların sınırlı sayıda olması bu araştırmanın gerekçesini oluşturmaktadır. Araştırma; kalite etiketi almış öğretmenlerle yürütülmesi, araştırmada eTwinning projelerinin öğretmenlerin yanı sıra öğrenciler üzerindeki yansımalarının da incelenmesi ve çalışma grubunda veri kaynağı çeşitliliğinin farklı branşlardan sağlanmış olması nedeniyle literatürde yer alan çalışmalardan ayrılmaktadır. Araştırmanın sınırlılıkları Samsun iliyle sınırlı bir coğrafyada yapılmış olması ve öğretmen görüşlerine dayalı olup öğrenci görüşlerinin bulunmamasıdır. Araştırmada eTwinning projesi yapmış ve kalite etiketi almış öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda eTwinning projelerinin öğretmenler ve öğrenciler üzerindeki etkilerinin katkıları, sorunlar ve çözümler bağlamında ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma; eTwinning projelerinin öneminin her geçen gün daha da artması, proje yürütücülüğü yapan öğretmenlerin kendilerinin ve öğrencilerinin karşılaştıkları durumları ortaya koyması, araştırma sonuçlarının yapılacak yeni çalışmalara bakış açısı kazandırarak literatüre de katkı sağlayacak olması nedeniyle önem taşımaktadır.

Araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen görüşlerine göre eTwinning projelerinin öğrencilere katkıları nelerdir?
2. Öğretmen görüşlerine göre eTwinning projelerinin öğretmenlere katkıları nelerdir?
3. Öğretmen görüşlerine göre eTwinning projelerinin yürütülmesinde öğrenciler hangi sorunlarla karşılaşmaktadır?
4. Öğretmen görüşlerine göre eTwinning projelerinin yürütülmesinde öğretmenler hangi sorunlarla karşılaşmaktadır?
5. Öğretmenlerin eTwinning projelerinin yürütülmesinde karşılaşılan sorunlara dair çözüm önerileri nelerdir?

## YÖNTEM

### Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji (olgubilim) desenindedir. Nitel araştırma yöntemi; mülakat (görüşme), gözlem, doküman analizi vb. yöntemlerin kullanıldığı, olay ve algıların var olduğu doğal çevrede bütüncül ve gerçekçi bir şekilde ortaya konulmasına dair sürecin bulunduğu araştırmadır. Fenomenoloji nitel araştırma temellerini oluşturan bakış açılarından biri olup olguların betimlenmesi ve açıklanmasına odaklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Fenomenolojinin sahip olduğu belirleyici özelliklerin yanında nitel araştırma sürecindeki bazı özellikleri de (veri kaynağı/oluşum süreci/ analizi vd.) içermesi nitel araştırmaya ait özellik ve süreçlerle uyumaktadır. Fenomenoloji deseni, bireylerin yaşantıları sonucu edindikleri tecrübelerle atıf yapar. Karşılaşılan, bilinen ancak anlamlandırılmasında zorlanılan vakaları araştırmaya uygun bir zemin hazırlar (Tekindal ve Uğuz Arsu 2020). Fenomenolojide amaç gündelik yaşamda değişik şekillerde karşılaşılabildiğimiz, farkındalığı yüzeysel olguların ayrıntılarıyla derinlemesine araştırılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Fenomenolojik çalışmalarda kişilerin bir kavram veya fenomenle ilgili tecrübelerinin ortak anlamı keşfedilir (Creswell 2020). Fenomen olarak eTwinning projesinde kalite etiketi almış öğretmen deneyimleri seçilen bu

araştırmada katılımcı deneyimlerinin ortak anlamını bulmak, eTwinning projelerinin öğrenciler ve öğretmenlerdeki yansımalarına yönelik öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla fenomenolojik desen kullanılmıştır.

### Çalışma Grubu

Çalışma grubu 2023 yılında Samsun ilinde görev yapmakta olan daha önce eTwinning projesi yapmış ve kalite etiketi almış 19'u kadın, üçü erkek gönüllü 22 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırma örnekleminin belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Creswell (2020) tarafından katılımcı seçiminde kullanılan stratejilerin dar aralıkta olduğu fenomenolojik araştırmalarda katılımcıların amaçlı seçiminin en uygun strateji olduğu belirtilmiştir. Amaçlı örneklemede bilgi birikimi var olduğu düşünülen durum ve olgular derinlemesine incelenme imkânı bulurken ölçüt örneklemeyle daha önce belirlenen kriterler etrafında, kriterleri karşılayan tüm durumlar çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmacının kendisi söz konusu kriter veya kriterleri oluşturabildiği gibi hazır ölçüt formları da kullanılabilir (Teddlie ve Yu, 2007; Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmadaki ölçüt, öğretmenlerin daha önce eTwinning projesi yapmış ve en az bir Ulusal Kalite Etiketi/Uluslararası Kalite Etiketi almış olmasıdır. Çalışma grubuna ait demografik özellikler Tablo 1'de verilmiştir.

**Tablo 1: Katılımcılara Ait Demografik Özellikler**

Değişkenler	Grup	Frekans (f)	Katılımcılar
Branş	İngilizce	7	K <sub>3</sub> , K <sub>5</sub> , K <sub>7</sub> , K <sub>9</sub> , K <sub>10</sub> , K <sub>11</sub> , K <sub>21</sub>
	Okul Öncesi Öğretmeni	4	K <sub>2</sub> , K <sub>4</sub> , K <sub>8</sub> , K <sub>17</sub>
	Türkçe	3	K <sub>13</sub> , K <sub>14</sub> , K <sub>16</sub>
	Sınıf Öğretmeni	2	K <sub>20</sub> , K <sub>22</sub>
	Matematik	1	K <sub>19</sub>
	Fen Bilimleri	1	K <sub>1</sub>
	Sosyal Bilgiler	1	K <sub>15</sub>
	Teknoloji ve Tasarım	1	K <sub>6</sub>
	Bilişim Teknolojileri	1	K <sub>12</sub>
	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	1	K <sub>18</sub>
Meslek yılı	1-5 yıl	0	-
	6-10 yıl	3	K <sub>4</sub> , K <sub>10</sub> , K <sub>13</sub>
	11-19 yıl	16	K <sub>1</sub> , K <sub>2</sub> , K <sub>3</sub> , K <sub>5</sub> , K <sub>8</sub> , K <sub>9</sub> , K <sub>11</sub> , K <sub>12</sub> , K <sub>14</sub> , K <sub>16</sub> , K <sub>17</sub> , K <sub>18</sub> , K <sub>19</sub> , K <sub>20</sub> , K <sub>21</sub> , K <sub>22</sub>
	20 yıl ve üzeri	3	K <sub>6</sub> , K <sub>7</sub> , K <sub>15</sub>
eTwinning portalına üyelik süresi	1-3 yıl	7	K <sub>1</sub> , K <sub>2</sub> , K <sub>7</sub> , K <sub>8</sub> , K <sub>13</sub> , K <sub>15</sub> , K <sub>20</sub>
	3-5 yıl	8	K <sub>4</sub> , K <sub>6</sub> , K <sub>12</sub> , K <sub>16</sub> , K <sub>17</sub> , K <sub>18</sub> , K <sub>21</sub> , K <sub>22</sub>
	5 yıldan fazla	7	K <sub>3</sub> , K <sub>5</sub> , K <sub>9</sub> , K <sub>10</sub> , K <sub>11</sub> , K <sub>14</sub> , K <sub>19</sub>
Kalite Etiketi Türü	Ulusal Kalite Etiketi	11	K <sub>2</sub> , K <sub>5</sub> , K <sub>8</sub> , K <sub>9</sub> , K <sub>10</sub> , K <sub>13</sub> , K <sub>17</sub> , K <sub>18</sub> , K <sub>20</sub> , K <sub>21</sub> , K <sub>22</sub>
	Uluslararası Kalite Etiketi	11	K <sub>1</sub> , K <sub>3</sub> , K <sub>4</sub> , K <sub>6</sub> , K <sub>7</sub> , K <sub>11</sub> , K <sub>12</sub> , K <sub>14</sub> , K <sub>15</sub> , K <sub>16</sub> , K <sub>19</sub>

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların branş dağılımlarının İngilizce (f: 7), Okul Öncesi (f: 4), Türkçe (f: 3), Sınıf (f: 2), Matematik (f: 1), Fen Bilimleri (f: 1), Sosyal Bilgiler (f: 1), Teknoloji ve Tasarım (f: 1), Bilişim Teknolojileri (f: 1) ile Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik (f: 1) olduğu görülmektedir. Meslek yılı dağılımına bakıldığında katılımcılardan üçünün 6-10 yıl, 16'sının 11-19 yıl, üçünün 20 yıl ve üzeri süre görevde oldukları belirlenmiştir. Katılımcıların eTwinning portalına üyelik süreleri incelendiğinde yedisinin 1-3 yıl, sekizinin 3-5 yıl, yedisinin ise 5 yıldan fazladır platforma üye olduğu görülmektedir. Katılımcılardan 11'i Ulusal Kalite Etiketi'ne, 11'i Uluslararası Kalite Etiketi'ne sahiptir.

### Veri Toplama Aracı

Araştırmaya ait veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Karataş (2017) görüşmeyi araştırma kapsamına alınan kişilerin bir durum ya da konuyla ilgili düşünce ve duygularının anlaşılması faaliyeti olarak tanımlamıştır. Görüşmede amaç, bireyin bir konu veya durumla ilgili iç dünyasında yer alan bakış açısını ortaya çıkarmaktır (Patton, 1987). Görüşme, yapılandırma sürecine göre tam yapılandırılmış, yapılandırılmamış ve yarı yapılandırılmış görüşme olarak üç kategoriye ayrılır (Merriam, 2015). Görüşme öncesinde hazırlanmış sorulardan oluşan görüşme formuna görüşme sırasında ayrıntılara ulaşmak ya da eksik kaldığı düşünülen noktaların tamamlanması adına ek soruların/sonda soruların eklenebildiği görüşme türü yarı yapılandırılmış görüşmedir (Karataş, 2017). Öncesinde soru formuyla planlanmış sorular da olsa katılımcının yönlendirilmemesi ve özgür bırakılması, görüşme yapan kişinin duyarlı ve esnek olması önemlidir (Liamputtong, 2019). Teknik olarak görüşmedeki soruların kısmen araştırmacı tarafından cevaplanmaya açık bırakılması kısmen de standartlaştırılması (Wengraf, 2001) katılımcı cevaplamalarının genişletilmesini ve bilgi üretilmesi için gerekli ortamın yaratılmasını, derinliği sağlar (Rubin ve Rubin, 2005). Bu sayede araştırma amacı doğrultusunda bütünsel bilgi elde edilmiş olur (Sevencan ve Çilingiroğlu, 2007).

Bu araştırmanın görüşme formunun hazırlanmasından önce eTwinning ile ilgili alanyazın incelenmiş, araştırmacı tarafından araştırma sorularına uygun olarak taslak sorular hazırlanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken soruların kısa, açık ve anlaşılır olması ile katılımcı deneyimlerinin paylaşılmasını sağlayacak nitelikte açık uçlu sorular olmasına dikkat edilmiştir. Taslak halindeki görüşme formu biri akademisyen, diğeri AR-GE biriminde görevli alan uzmanları ile eTwinning proje sürecine hâkim iki öğretmene sunularak görüş destek alınmış, kapsam geçerliği ve güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Uzman önerileri doğrultusunda görüşme formuna son hâli verilmiştir. Örneğin, araştırmacı tarafından hazırlanan “eTwinning projelerinin öğretmenlere ve öğrencilere sağladığı yararlar nelerdir?” sorusu uzman önerisi doğrultusunda “eTwinning projelerinin öğrencilere katkıları nelerdir?” ile “eTwinning projelerinin öğretmenlere katkıları nelerdir?” sorularına ayrılarak düzenleme yapılmıştır. İlk bölümünde demografik özelliklere (brans, meslek yılı, eTwinning üyelik süresi, alınan kalite etiketi türü) yer verilen görüşme formunda beş soru bulunmaktadır.

### Verilerin Toplanması

Araştırmaya ait veriler 2023 yılında yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu elde edilmiştir. Araştırmacı; daha önce eTwinning projeleri yapmış olması ve projelerinden Ulusal, Uluslararası, Avrupa Kalite Etiketleri almış olması nedeniyle duruma hâkim konumdadır. Bu durumun araştırmacı-katılımcı iletişimini üst düzeye çıkararak katılımcı düşüncelerinin ifade edilmesinde ve katılımcıların anlaşılmasında katkı sağladığı ifade edilebilir. Araştırma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulunun 12/07/2023 tarih 2023/212 sayılı etik kurul izni ile yürütülmüştür. Ayrıca araştırmaya başlamadan önce MEB Araştırma Yarışma ve Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği doğrultusunda ayse.meb.gov.tr adresinden gerekli başvuru yapılarak ilgili birimlerden araştırmaya ait uygulama izni alınmıştır. Öğretmenlere görüşme öncesinde yapılacak görüşmenin amacıyla ilgili bilgi verilmiş, öğretmenlerden gönüllü katılım formu alınarak görüşmeyi kabul eden 22 öğretmenle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış sözlü görüşmeler için öğretmenlere beş soru sorulmuş, bazı yerlerde soruların daha iyi cevaplanmasının sağlanması için sonda sorularla kısa açıklamalar yapılmıştır. Görüşmelerde ses kaydı yapılacağı için katılımcılardan izin alınmış, veri kaybı yaşanmaması için görüşmeler ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Yapılan görüşmeler ortalama 20-25 dakika sürmüştür. Görüşmelerde veri doygunluğu ilkesine dikkat edilmiştir. Nitel araştırmalarda önceki katılımcıların verdiği bilgilerin yeni katılımcılar tarafından da verilmesi sonucu oluşan veri farklılaşmaması durumu; veri doygunludur (Creswell, 2017). Görüşme sonrasında tüm katılımcıların görüşmede verdikleri cevapları teyit etmeleri istenmiştir. Bu doğrultuda görüşme sorularına verilen cevaplamalar katılımcılarla paylaşılıp “Bunu mu demek istediniz?” “Cevabınızda eklemek/çıkarmak istediğiniz bir yer var mı?” şeklinde sorular sorularak teyit işlemi yapılmıştır. Teyit işleminin katılımcılara yöneltilen tüm soru cevaplamaları için yapılması ile geçerlik ve güvenilirliğin artırılması amaçlanmıştır.

### Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizin amacı, görüşme yapılan ya da gözlemlenen bireylere ait görüşlerin çarpıcı şekilde doğrudan alıntılarla yansıtılmasıdır (Sözbilir, 2009). Betimsel analizde veriler önceden belirlenmiş temalar hâline getirilerek yorumlanır



(Yıldırım ve Şimşek 2016). Betimsel analizdeki dört basamak; bir çerçeve oluşturulması, verilerin çerçeve ışığında işlenmesi, bulguların tanımlanması, bulguların yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Yarı yapılandırılmış sözlü görüşmelere verilen cevaplar öğretmenlerin isimleri gizli tutularak öğretmenler “Katılımcı” olarak isimlendirilmiş, katılımcı cevapları  $K_1, K_2, \dots, K_{22}$  şeklinde kodlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin verdikleri cevaplara ait ses kayıtları transkripsiyon yapılarak yazıya dökülmüş, kodlar oluşturularak kodlara ait tekrarlanma sıklıkları belirlenmiştir. Kodlama sürecinde kod doygunluğuna dikkat edilmiştir. Araştırmacının elde ettiği veriler rahatlıkla sınıflandırılıyor, yeni kodlar oluşturulamıyor ise kod doygunluğu oluşmuştur ve kodlama süreci bitirilebilir (Glaser, 1965; Strauss, 1987). Araştırmacı tarafından belirlenen kodlardan hareketle bir kodlayıcı çizelgesi hazırlanmıştır. Kodlayıcı çizelgesinde araştırmaya ait amaç, yöntem, veri analizi gibi açıklayıcı bilgilere yer verilmiştir. eTwinning proje sürecine hâkim biri akademisyen iki alan uzmanı tarafından kodlayıcı çizelgesi doğrultusunda farklı yer ve zamanlarda veri setinin tamamı için bağımsız kodlamalar yapılmıştır. Kodlama sürecinin subjektif yapıya sahip olması nedeniyle bazı kod uyumsuzlukları olduğu görülmüş, tekrar üzerinde düşünülerek birleştirilebileceği bir kod olup olmadığına bakılmış; uyum sağlamayan kısım çıkarılmıştır. İki alan uzmanına farklı zamanlarda yaptırılan veri analizi ile araştırma tutarlılığı incelenmiş, kullanılan Miles ve Huberman (1994) formülüyle kodlayıcılar arası uyum yüzdesi değeri %95 olarak hesaplanmıştır. Kodlayıcılar arası tutarlılıkta görüş birliği değerinin %80 ve üstü olmasının istenmesi (Miles ve Huberman, 1994; Patton, 2002) bu araştırmaya ait kodlama güvenilirliğinin yüksek yeterlilikte olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırma verileri Miro adlı uygulama kullanılarak zihin haritaları şeklinde sunulmuştur. Etkileşimli beyaz tahta üzerinde fikirlerin zihin haritalarına dönüştürülmesini sağlayan Miro adlı web 2.0 aracı (Yıldırım, 2023) içerik zenginliğinin yanında anlık dönümlerle tartışma ortamı hazırlayan uygulamadır (Chan et. al., 2023). Bulgularda katılımcı görüşlerinin doğrudan alıntılara yer verilerek araştırma güvenilirliği artırılmıştır.

#### **Etik Kurul Beyanı**

Kurul Adı: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu

Karar Tarihi: 12/07/2023

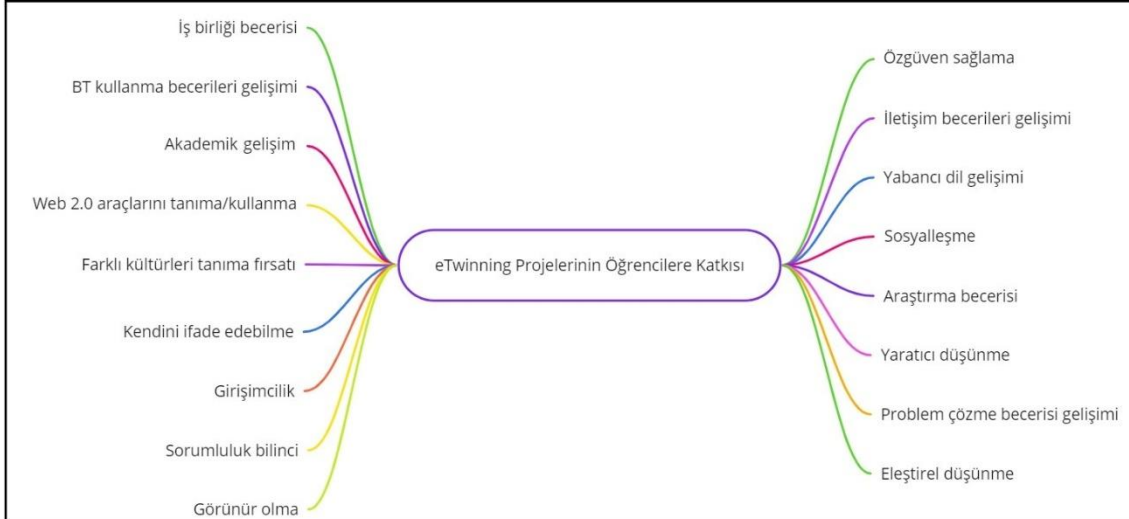
Belge Numarası: 2023/212

#### **BULGULAR**

##### **eTwinning Projelerinin Öğrencilere Katkılarına Yönelik Bulgular**

eTwinning projelerinin öğrenciye katkısı temasına yönelik katılımcıların verdiği cevaplara ait bulgular Şekil 1’de özetlenmiştir.

**Şekil 1: eTwinning Projelerinin Öğrencilere Katkılarına Yönelik Bulgular**



Şekil 1 incelendiğinde katılımcı düşüncelerine göre eTwinning projelerinin öğrencilere katkıları iş birliği becerisi (f: 14) öz güven sağlama (f: 13), bilişim teknolojilerini (BT) kullanma (f: 12) iletişim becerileri (f: 10) ve akademik gelişim (f: 10) olarak sıralanmıştır. Bu konudaki düşüncelerini

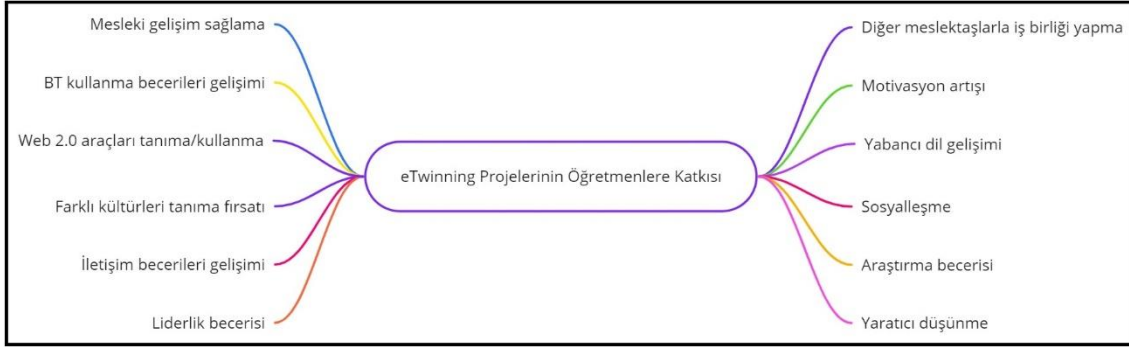
katılımcılardan biri (K<sub>6</sub>) “Birçok katkısı olduğunu düşünüyorum. Özellikle teknoloji kullanma becerilerinin artması... öz güvenlerinde bir artışın gözlenmesi... Öğrencilerimin genel akademik performansı da arttı... ve en önemli katkılarında bir tanesi de iş birliği yapmayı öğrenmeleri.” olarak ifade ederken başka bir katılımcı (K<sub>13</sub>) “...iş birliğini geliştiriyor ...teknoloji kullanımı da gelişti ve web 2.0 araçlarını da... Akademik başarılarını geliştiriyor... bu etkinlik sayesinde çalışma istekleri artıyor, kendilerine güvenleri geliyor.” şeklinde dile getirmiştir. Ayrıca katılımcılar tarafından öğrencilerin eTwinning projeleri ile sosyalleştikleri (f: 10) yabancı dil becerilerinin geliştiği (f: 9) web 2.0 araçlarını kullanmayı öğrendikleri (f: 9), farklı kültürleri tanıma fırsatı (f: 8) buldukları ortaya çıkmıştır. Bu görüşlerini bir katılımcı (K<sub>11</sub>) “...Özellikle yabancı ortaklı bir proje yapıyorsanız öğrenciler karma takımlarda ortak çalışmalar yaparlar, birbirlerini tanurlar. Farklı kültürler hakkında bilgi edinirler ve yürütülen bu projeler sayesinde kültürlerarası anlayış ve hoşgörü geliştirir öğrencilerimiz. Öğrencilerin dil gelişimine de katkıda bulunuyor eTwinning projeleri. Çünkü öğrenciler projeler üzerinde çalışırken İngilizce ya da başka bir yabancı dilde iletişim kurarlar ve böylece öğrencilerimizin dil farkındalıkları da artar... dijital teknolojileri çok kullanırız. Web 2.0 araçları dediğimiz programları çocuklar öğrenirler ve amatör çalışmalar yaparlar, bazı çocuklar çok sever bir ileriye taşır, bu öğrendiği programı geliştirmek ister.” başka bir katılımcı (K<sub>18</sub>) “Öncelikle öğrenciler yabancı dil öğreniyorlar, yabancı dil becerileri geliyor... teknolojik anlamda da web 2.0 araçlarını kullanmayı öğreniyorlar. Teknolojiyi iyi kullanmayı öğreniyorlar. İletişim becerileri geliyor, sosyalleşiyorlar projelerle...” sözleriyle ifade etmiştir.

eTwinning projelerinin öğrencilerin bireysel gelişimini destekleyen bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Proje katkılarında öne çıkan iş birliği becerisi gelişiminin iletişim becerilerini geliştirerek sosyalleşmeyi arttırdığı ortadadır. Bu durum diğer katkılar için de düşünüldüğünde eTwinning projelerinin domino etkisi yaratarak öğrencilerin çok yönlü gelişimini sağlamada etkili olduğu söylenebilir.

### eTwinning Projelerinin Öğretmenlere Katkılarına Yönelik Bulgular

eTwinning projelerinin öğretmene katkısı temasına yönelik katılımcıların verdiği cevaplara ait bulgular Şekil 2’de özetlenmiştir.

Şekil 2: eTwinning Projelerinin Öğretmenlere Katkılarına Yönelik Bulgular



Şekil 2 incelendiğinde katılımcı düşüncelerine göre eTwinning projelerinin öğretmenlere katkıları mesleki gelişim sağlama (f: 16) diğer meslektaşlarla iş birliği yapma (f: 14) BT kullanma becerileri gelişimi (f: 11) motivasyon artışı (f: 11) ve web 2.0 araçlarını tanıma/kullanma (f: 10) olarak sıralanmıştır. Bir katılımcı (K<sub>13</sub>) “Öncelikle kendim için direkt teknolojik yönden geliştim... Mesleki olarak da doyum sağlıyor öğretmene... Diğer arkadaşlarla iş birliği sağlamayı öğrendik... iş birliğini sağlıyor o yönden çok etkili oluyor.” bir başka katılımcı (K<sub>20</sub>) “eTwinning projeleri; öğretmenlerde özellikle teknoloji kullanımında ileri düzeyde bir farkındalık sağlıyor, işte güncel web 2.0 araçları üzerinde çok kullanışlı işler yapıyor. Ders işlerken işte dünyadaki güncel uygulamalardan haberdar olabiliyor. Farklı kültürdeki ülkelerin ders müfredatlarını entegrasyonunu takip edebiliyor, ders işleyişinde farklı yöntem ve teknikleri uygulama sağlıyor. Dersleri daha zevkli hale getiriyor... Öğretmenler arası iş birliği sağlıyor...” sözleriyle bu konudaki düşüncelerini dile getirmiştir.

Bununla birlikte katılımcıların eTwinning projelerinin öğretmenlere yabancı dil gelişimi (f: 8) sosyalleşme (f: 8) ve farklı kültürler tanıma fırsatı (f: 7) sağladığını düşündükleri belirlenmiştir. Bu konudaki düşüncelerini bir katılımcı (K<sub>13</sub>) “...Platforma girmekte normalde yabancı dilden dolayı çekiniyordum, hani ingilizcemden dolayı ama bakıldığı zaman girince kelime öğrenimi farklı dille ilgili

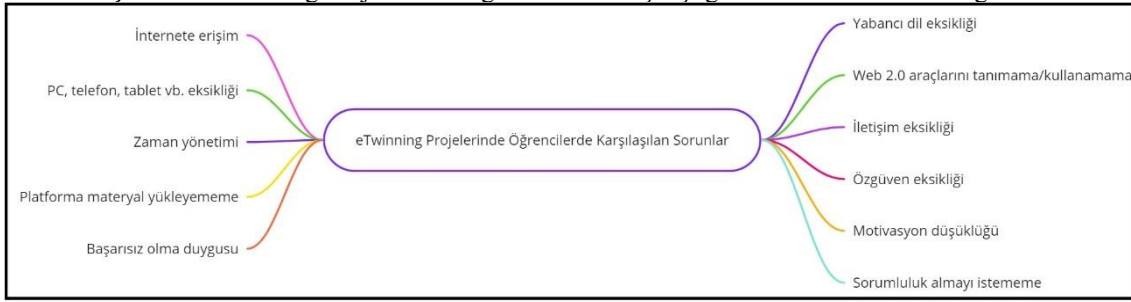
etkileşimi olduğu için yabancı dili de geliştiriyor. İster istemez aklımızda kalıyor. Benimki uluslararası olmadığı için diğer ülkelerle konuşma yönünden olmadı ama normalde uluslararası kalite etiketi alan öğretmenlerimiz tabii ki oradaki farklı ülkelerdeki insanlarla konuşarak oradaki yabancı dilini daha çok geliştirecektir, yabancı dili geliştiriyor...” diğer katılımcı (K<sub>18</sub>) “Öğretmenler için de uluslararası çalışmalarda yabancı dil anlamında olumlu katkıları olduğunu düşünüyorum, yabancı dil becerileri geliyor öğretmenlerin de.... farklı uluslararası ulusal ya da uluslararası projelerde kültürel anlamda da katkı sağlıyor. İşte farklı kültürleri tanıma imkânı sağlıyoruz, sosyalleşiyoruz...” şeklinde ifade etmiştir.

eTwinning projelerinde öğretmenlerin mesleki gelişim sağlarken diğer meslektaşlarla iş birliği yaptıkları, proje sürecinde farklı web 2.0 araçlarını kullanarak BT becerilerini geliştirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerde motivasyonu da arttıran eTwinning projelerinin her yönden geliştirici bir platform olduğunu, proje sonunda öğretmenlerin birçok kazanım elde ettiğini söylemek mümkündür.

### eTwinning Projelerinde Öğrencilerin Karşılaştığı Sorunlara Yönelik Bulgular

eTwinning projelerinde öğrencilerde karşılaşılan sorunlar temasına yönelik katılımcıların verdiği cevaplara ait bulgular Şekil 3’te özetlenmiştir.

**Şekil 3: eTwinning Projelerinde Öğrencilerin Karşılaştığı Sorunlara Yönelik Bulgular**



Şekil 3 incelendiğinde katılımcı görüşlerine göre eTwinning projelerinde öğrencilerde karşılaşılan sorunların internete erişim (f: 16) yabancı dil (f: 11) bilgisayar, tablet, cep telefonu eksikliği (f: 10) ile web 2.0 araçlarını tanımama/kullanamama (f: 10) olduğu görülmektedir. Katılımcılardan biri (K<sub>1</sub>) “...Dil ve teknoloji kullanımı konusunda sorun yaşadıklarını söyleyebilirim. Tabii ki köyde bilgisayar yetersizliği ve internet altyapısının da yine zorladıklarını, onları söyleyebilirim...” katılımcılardan diğeri (K<sub>11</sub>) “...En büyük engel aslında dil diyebiliriz... İnternet bağlantısı sorunları ve teknik araçlar beceri eksikliği...” başka bir katılımcı (K<sub>15</sub>) ise “Özellikle öğrencilerde teknoloji altyapı sorunu vardı, yani işte şehir merkezinde olmayan uzak yerde internet olmaması bir herhangi bir akıllı cihaz olmaması dolayısıyla web 2.0 araçlarını kullanamama sıkıntısı var, bu web 2.0 araçlarını tanımama, bilmemeden kaynaklı yapılan etkinliklerde eksik kalma gibi sorunlar ortaya çıkmakta.” şeklinde bu konuya dair görüş bildirmiştir.

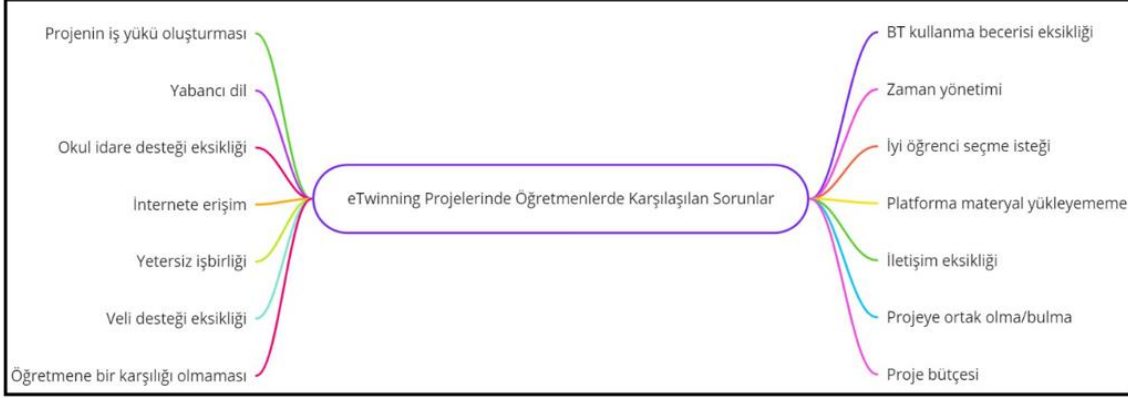
Yine katılımcı görüşlerine göre eTwinning projelerinde öğrencilerin zaman yönetimi (f: 7) iletişim eksikliği (f: 5) platforma materyal yükleyememe (f: 5) sorunları yaşadıkları belirlenmiştir. Bu konudaki düşüncelerini bir katılımcı (K<sub>8</sub>) “... Çocuklar bir tanesi daha kolay yapabiliyorken diğeri daha zorlanıyordu. Ama hepsine aynı ilgiyi göstermemiz gerekiyor... Ben de yapmak istiyorum/ben yapamadım diye zaman konusunda sorunlar olmuştu.” diğer katılımcı (K<sub>9</sub>) “... Müfredatı yetiştirme gibi bir sıkıntı olduğu için okulda ders dışında olan sürelerde proje çalışmalarını yapabiliyorlar. Burada da genelde öğretmen merkezli çalışmalar maalesef daha fazla oluyor. Öğretmenlerin yönlendirmesi daha fazla olmak zorunda. Projede yapılan çalışmaları öğrencilerden çok öğretmenler yüklüyorlar. Aslında öğrencilerin bu sayfaları tamamen doldurmaları gerekiyor...” başka bir katılımcı (K<sub>16</sub>) “...öğrenciler size zaman konusunda bir dönüş sağlamak konusunda zorluk yaşıyorlar... Bir iletişim ağının doğru kurulması çok önemli. Öğrencilerle genelde WhatsApp iletişimini kullanıyorduk orada hızlıca dönüş sağlayamıyorlar, orada bir sıkıntı yaşadık. Yani iletişimsel anlamda bazen gecikmeler yaşayabiliyorduk, internet probleminin olması bazı öğrencilerimizin evlerinde internetin olmaması...” cümleleriyle dile getirmiştir.

Öğrencilerin eTwinning projelerinde internete erişemedikleri; bilgisayar, tablet, cep telefonu eksikliği nedeniyle web 2.0 araçlarını kullanmakta zorlandıkları; yabancı dil eksikliğinden dolayı iletişim problemleri yaşadıkları görülmektedir. Bu durumu eTwinning proje sürecini etkilediği, sorunlar oluşturabildiği, çalışmalarda aksamalara neden olabildiği ortadadır.



**eTwinning Projelerinde Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlara Yönelik Bulgular**

eTwinning projelerinde öğretmenlerde karşılaşılan sorunlar temasına yönelik katılımcıların verdiği cevaplara ait bulgular Şekil 4'te özetlenmiştir.

**Şekil 4: eTwinning Projelerinde Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlara Yönelik Bulgular**

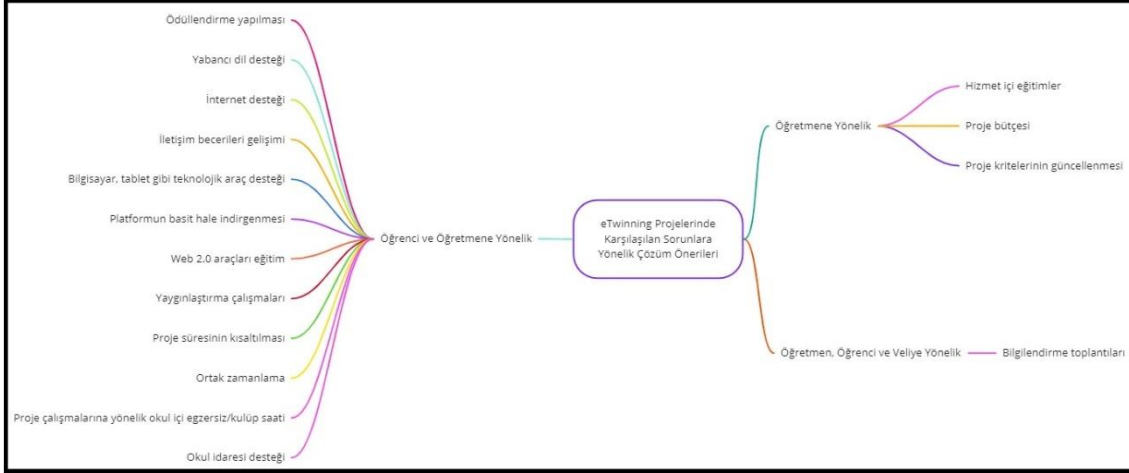
Şekil 4 incelendiğinde katılımcı düşüncelerine göre eTwinning projelerinde öğretmenlerde karşılaşılan sorunların başında projelerin iş yükü oluşturmaması (f: 9) BT kullanma becerisi eksikliği (f: 9) yabancı dil (f: 8), zaman yönetimi (f: 8) ve projeye iyi öğrenci seçme isteği (f: 8) gelmektedir. Bu konudaki düşüncelerini bir katılımcı (K<sub>11</sub>) “Tüm öğretmenler, dijital teknolojiler ve çevrim içi öğrenme platformları konusunda aynı seviyede ve yetenekte olmuyor... En büyük sıkıntımız aslında normal ders saatlerinin dışında ek zaman gerektirdiği için zaman yönetimi sıkıntı, yani ders içerisinde müfredat da yetiştirmemiz gerektiği için 10-15 dakika ayırabiliyorsun sonra tekrar derse dönmen gerekebilir. Bu sıkıntı. Yani okuldan sonra çalışmayı gerektirdiği için... Öğretmenlerin, farklı dilde iletişim kurma becerisi sınırlı olabiliyor. Her öğretmen yabancı dile açık olmayabiliyor ya da hani ilgisini çekmiyor, kendi dilinde yapmak istiyor... Tüm öğrencilerin projeye aktif şekilde katılımını sağlamakta zorlanabiliyor, bazı öğretmenler ve çoğu işi kendisi yapmak zorunda kalabiliyor. Öğrencilerin ilgisini çekemeyebiliyor, onları projeye dâhil etmek için ekstra bir şeyler yapması gerekebilir. Bu da hâliyle zaman sıkıntısı yaratıyor tekrar...” diğer katılımcı (K<sub>12</sub>) “...En başta zaman sıkıntısı oldu, sınıf öğretmenleri bu etkinlikleri serbest etkinlik saatinde yapabiliyorken maalesef bizim öyle bir zaman ayırma lüksümüz yoktu. Sonuçta yetiştirmemiz gereken bir müfredat var, ekstra bir zamanımız yok, hep bunları öğle arası zamanda yapmamız gerekti ya da teneffüslerde ya da boş derslerde alarak öğrencileri etkinlikleri yaptık...” başka bir katılımcı (K<sub>13</sub>) ise “Müfredatı bir yandan biliyorsunuz ki yetiştirmeye çalışıyoruz. eTwinning de ayrı bir süre isteyen bir platform. Hâliyle zaman yönetimi açısından sıkıntı oluyor. Ayriyeten öğretmene bir iş yükü binmiş oluyor. Bir de öğrenciler iyi öğrencileri seçmek zorundayız... sorumluluk verme açısından yüklemeye açısından... teknoloji kullanım açısından... İnternete girme sıkıntısı her an girip de yükleyemiyoruz... Kar tatili olduğu için öğrenciler okula gelemedi... etkinliklerimiz aksadı ama platforma yüklenmesi gerekiyordu. O yönden sıkıntı oldu.” şeklinde belirtmiştir.

Ayrıca katılımcıların eTwinning projeleri yürütürken okul idaresi desteği eksikliği (f: 5), internete erişim (f: 5) ve platforma materyal yükleyememe (f: 5) problemleriyle karşılaştıkları belirlenmiştir. Bu konudaki görüşlerini katılımcılardan biri (K<sub>3</sub>) “...Öğrencilere ulaşmada internet anlamında... onlardan o verileri toplayamadığım için zamanında biraz aksaklıklar meydana gelmişti, işte sisteme yükleme sıkıntımız olmuştu. Çocuklardan geri dönüş hemen olmadığı için olamadığı için daha doğrusu...” diğer bir katılımcı (K<sub>8</sub>) “İdare desteği, veli desteği ya da en basitinden öğretmen arkadaş desteği bile olmuyor...” sözleriyle ifade etmiştir.

Görülmektedir ki eTwinning projelerinde öğretmenler de öğrencilerdekilere benzer sorunlar yaşamakta, yaşanan pek çok ortak sorun (yabancı dil, internete erişim, BT becerileri eksikliği, zaman yönetimi, platforma materyal yükleme) eTwinning proje sürecinde olumsuz etki yaratmaktadır. Ayrıca katılımcılar tarafından eTwinning projelerinin iş yükü oluşturduğunun vurgulanması dikkat çekmektedir. Bu durum eTwinning projelerinin ek çaba ve zaman gerektirdiğini ortaya koymaktadır.

**eTwinning Projelerinde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Çözüm Önerilerine Ait Bulgular**  
eTwinning projelerinde karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileri temasına katılımcıların verdiği cevaplara ait bulgular Şekil 5’te özetlenmiştir.

**Şekil 5: eTwinning Projelerinde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Çözüm Önerilerine Ait Bulgular**



Şekil 5 incelendiğinde eTwinning projelerinde karşılaşılan sorunlara getirilebilecek çözüm önerileri katılımcı düşüncelerinden hareketle öğretmene; öğretmen ve öğrenciye; öğretmen, öğrenci ve veliye yönelik öneriler olarak üç temada toplanmıştır. Temalar incelendiğinde katılımcıların en etkili olacağını düşündükleri çözüm önerileri; ödüllendirme (f: 12) bilgilendirme toplantıları yapılması (f: 11) hizmet içi eğitimler (f: 7) düzenlenmesi, yabancı dil (f: 6) ve internet desteği (f: 6) sağlanması olarak sıralanmaktadır. Bu konudaki düşüncelerini bir katılımcı (K<sub>4</sub>) “*Mesela sorun olarak dil konusunda sorundan bahsettim. Onunla ilgili eğitim verilebilir öğretmenlere hizmet içi eğitim olabilir... web 2.0 araçlarını kullanamayan çok arkadaşım vardı... Bir de veliler bazen zaman kaybı olarak görebiliyorlar... veli toplantılarında işte bu projenin ne işe yarayacağını daha çok bahsedilmesi gerekiyor sanırım velilere...*” diğer katılımcı (K<sub>11</sub>) “*... Öğretmen ve öğrencilerin dijital araçları etkin kullanabilmeleri için gerektiğinde teknik destek alınabilir... Proje yönetimi becerilerini geliştirmek için eğitimler ve atölyeler düzenlenebilir. Özellikle ilk defa eTwinning yapan öğretmenler için bu gerekli. Bunlar okullarda ya da uzaktan Zoom’dan çalışmalar yapılabilir... Herkesin görüşlerini ve deneyimini dikkate alırsak daha başarılı projeler yapabiliriz... Ve son olarak diyeceğim o ki projeyi yapan öğretmenleri onure etmek adına il millî eğitimler ya da bakanlık tarafından...-öğretmen işine yarayan bir o- Teşekkür Belgesi verilebilir diye düşünüyorum motivasyonu arttırmak adına.*” sözleriyle ifade etmiştir. Yine katılımcılardan biri (K<sub>18</sub>) “*Öğrencilerde internete ulaşım internet kullanma ile ilgili sıkıntılar olduğunu söylemişim Millî Eğitim Bakanlığının kurduğu EBA platformu için öğrencilere ve öğretmenlere bedava internet kullanım hakkı sağlıyorsa eTwinning projelerinde de ayrıca bir internet bedava internet kullanımı imkânı verilebilir. Bunun önemli olduğunu düşünüyorum Çünkü artık her şey internet üzerinden ve en çok ihtiyaç duyduğumuz şey internet öğrenciler evlerinde işte telefondur, tablet gibi teknolojik araçlara ulaşma imkânı olmuyor çocuklar için... teknolojiyi kullanma, yabancı dil becerilerini geliştirme, eTwinning ortamını tanıma konusunda hizmet içi eğitimler verilebilir... Bu çalışmalar sonucunda tabii ki kalite etiketleri veriliyor öğretmenlere fakat okul bazında ilçe bazında da öğretmenlere öğretmenlerin yaptığı çalışmalarını ödüllendirmek ya da teşvik etmek amacıyla küçük ödüller verilebileceğini düşünüyorum.*” şeklinde başka bir katılımcı (K<sub>20</sub>) ise “*Öncelikle öğrencilere eTwinning’in kültürleşme projesi olduğu anlatılmalı, eTwinning’in amacı benimsetilmeli MEB okulun internetinin erişimini açmalı... Öğretmenin yaptığı çalışmalar öğrencinin yaptığı çalışmalar kesinlikle ödüllendirilmeli en başta... Bunun haricinde de en büyük en etkili çözüm önerilerinden bir tanesi olacak okul yönetimine aileleri öğretmenleri ve öğrencileri en başta eTwinning’in kültürleşme projesi olduğuna dair yaygınlaştırma çalışmalarının artırılması sağlanmalı.*” cümleleriyle bu konudaki düşüncelerini belirtmiştir.

Ayrıca katılımcılar tarafından proje harcamaları için proje bütçesi (f: 5) ayrılması, proje çalışmalarına yönelik egzersiz, kulüp saatleri düzenlenmesi (f: 4) ve ortak zamanlama (f: 3) kuralı olması önerilmiştir. Proje bütçesi ayrılmasını öneren katılımcılardan biri (K<sub>4</sub>) “*...Biz bazen etkinliklerde kargo*

göndermek zorunda kalıyorduk veya materyal almak zorunda kalıyorduk tabii öğretmen karşılıyor ama bütün okulların imkânı aynı olmadığı için acaba bu eTwinning okullarında en azından belli bir bütçe ayrılmalı diye düşünüyorum” ortak zamanlama kuralını öneren katılımcılardan biri (K<sub>11</sub>) “...Mutlaka takvimler olmalı zaman yönetimi konusunda... Zamanında çalışmayı yapmayan öğretmen ve öğrenciler projenin dışına alınabilir projenin sağlıklı ilerleyebilmesi açısından...” proje çalışmalarına yönelik egzersiz, kulüp saatleri düzenlenmesini öneren katılımcılardan biri (K<sub>19</sub>) “...Belki okullarda eTwinning egzersizi, eTwinning kulübü. Ben mesela okulda açmıştım ama daha önemli olsun mahiyetinde biraz zorunluluk gibi getirilebilirse eTwinning kulüpleri, ders dışı çalışmalar desteklenirse yine bakanlık tarafından da önemine dair resmi yazı...” şeklinde görüş bildirmiştir.

Çözüm önerilerinde görülmektedir ki eTwinning proje süreci öğretmen-öğrenci temelinde tüm paydaşları içine alan bir sistemdir. eTwinning proje süreçlerinde yaşanan sorunların çözümünde ödüllendirme, bilgilendirme toplantıları yapılması, hizmet içi eğitimler düzenlenmesi, yabancı dil ve internet desteği sağlanması önem taşımaktadır.

### SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Katılımcılar tarafından eTwinning projeleri ile öğrencilerin farklı kültürler tanıyarak kendilerini ifade etme, iletişim ve yabancı dil becerilerinin geliştiği, iş birlikçi çalışmalarla sosyalleştikleri ifade edilmiştir. Ayrıca proje sürecinde öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanma becerilerinin geliştiği, farklı web 2.0 araçlarını kullanmayı öğrendikleri; sorumluluk alarak çalışmalara araştırmacı, yaratıcı, eleştirel bakışla aktif katılım sağladıkları bu katkıların bir sonucu olarak da akademik başarılarının arttığı, öz güvenlerinin geliştiği ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalarda eTwinning projeleri ile öğrencilerin kendini ifade edebilme (Fazlı, 2022; Karataş ve Öztay, 2023) yabancı dil (Acar, 2021; Akdemir, 2017; Akıncı, 2018; Akıncı ve Sağ, 2019; Arambatzis, 2020; Bozdağ, 2017; Carpenter ve Tanner, 2013; Demir ve Kayaoğlu, 2022; Döğer, 2022; Karakaşlar Gezgin ve Gökbaş Çabuk, 2021; Memişoğlu ve Broutin, 2018; Papadakis, 2016; Rampone, 2013; Wastiau, Crawley ve Gilleran, 2012; Yılmaz ve Altun Yılmaz 2012; Yılmaz, 2022) iletişim (Akıncı ve Sağ, 2019; Arambatzis, 2020; Erzurum vd., 2023; Karataş ve Öztay, 2023; Papadakis, 2016) öz güven (Açıkgöz ve Güngör, 2006; Başaran vd., 2020; Çetin Cengiz ve İzci, 2021; Fazlı, 2022; Karataş ve Öztay, 2023; Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012) teknolojiyi kullanma (Akıncı, 2018; Akıncı ve Sağ, 2019; Bozdağ, 2017; Çetin Cengiz ve İzci, 2021; Demir ve Kayaoğlu, 2022; Döğer, 2022; Karataş ve Öztay, 2023; Papadakis, 2016; Pehlivan vd., 2023; Wastiau, Crawley ve Gilleran, 2012; Yılmaz, 2022) iş birliği yapma (Akıncı, 2018; Arambatzis, 2020; Demir ve Kayaoğlu 2022; Erzurum vd., 2023; eTwinning, 2018; Karataş ve Öztay, 2023; Peachey, 2009; Sarıkoç ve Ersoy, 2022; Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012) becerilerinin geliştiği görülmektedir. Proje sürecine aktif katılım sağlayan öğrenciler (Carpenter ve Tanner, 2013; eTwinning, 2018; Sarıkoç ve Ersoy, 2022) farklı kültürler tanıyıp (Acar ve Peker, 2021; Akdemir, 2017; Alcaraz Marmol, 2020; Arambatzis, 2020; Papadakis, 2016; Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012) sosyalleşmektedir (Akıncı ve Sağ, 2019; Demir ve Kayaoğlu, 2022; Döğer, 2022; Peachey, 2009; Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012). Çalışmalarda öğrencilerin farklı web 2.0 araçları kullandıkları (Akıncı ve Sağ, 2019; Gülnar, 2015; Peachey, 2009) proje tabanlı etkinlikler yürüttükleri (Güllbay, 2018; Karataş ve Öztay, 2023; Kesik ve Balcı, 2016) yaratıcı düşünme (Naranda, 2018; Peachey, 2009; Sarıkoç ve Ersoy, 2022; Yılmaz, 2022) ve eleştirel düşünme (Naranda, 2018; Sarıkoç ve Ersoy, 2022) yaklaşımları kullanarak akademik başarılarını arttırdıklarının (Döğer, 2022; Sarıkoç ve Ersoy, 2022; Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012) ortaya konulması araştırmamızı desteklemektedir. eTwinning projelerinin öğrencilere 21.yy. becerilerini kazandırdığı ve öğrencilerin çok yönlü gelişimini desteklediği düşünüldüğünde eTwinning projelerine devam edilmesi gerektiği görülmektedir.

Araştırmadaki katılımcılar; eTwinning projelerinde öğretmenlerin farklı kültürler tanıyıp yabancı dilde iletişim kurarak sosyalleştiklerini, farklı web 2.0 araçları kullanarak bilişim teknolojilerini kullanma becerilerini geliştirdiklerini ve diğer meslektaşlarıyla iş birliği yaparak mesleki gelişim sağladıklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca yapılan projelerle öğretmenlerin liderlik becerilerinin geliştiği, araştırmacı-yaratıcı düşünme süreçlerini kullandıkları, motivasyonlarının arttığı ifade edilmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında öğretmenlerin eTwinning projeleriyle farklı kültürler tanıdıkları (Acar ve Peker, 2021; Camilleri, 2016; İzgi Onbaşılı vd., 2022; Papadakis, 2016; Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012) yabancı dil (Acar, 2021; Akıncı, 2018; Arambatzis, 2020; Demir ve Kayaoğlu 2022; Döğer, 2022; Gençtürk Erdem vd., 2021; Hatisaru, 2017; Karakaşlar Gezgin ve Gökbaş Çabuk, 2021; Memişoğlu ve Broutin, 2018; Papadakis, 2016) liderlik (Erzurum vd., 2023) iletişim becerilerini geliştirerek (Arambatzis, 2020; Avcı, 2021; Balcı, 2014; Demir ve Kayaoğlu, 2022; Erzurum vd., 2023; Gençtürk Erdem vd., 2021; Gündüz

Çetin ve Gündoğdu, 2022; Papadakis, 2016; Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012) sosyalleştiklerinin (Arambatzis, 2020; Demir ve Kayaoğlu, 2022) belirlenmesi bu araştırma sonuçlarıyla benzerlik taşımaktadır. Bununla birlikte öğretmenlerin eTwinning projelerinde farklı web 2.0 araçlarını kullanarak (Avcı, 2021; Karataş ve Öztay, 2023; Papadakis, 2016) bilişim teknolojilerini kullanma becerilerini geliştirdikleri (Acar, 2021; Ata, 2011; Bozdağ, 2017; Carpenter ve Tanner, 2013; Çevik vd., 2021; Döğer, 2022; Erzurum vd., 2023; Gençtürk Erdem vd., 2021; Gündüz Çetin ve Gündoğdu, 2022; Hellaç Aksu ve Reisoğlu, 2023; Ng, 2011; Papadakis, 2016; Pateraki, 2018; Yılmaz, 2022) diğer meslektaşlarıyla iş birliği yaparak (Avcı, 2021; Başaran vd., 2020; Bozdağ, 2017; Carpenter ve Tanner, 2013; Erzurum vd., 2023; Gençtürk Erdem vd., 2021; Gündüz Çetin ve Gündoğdu, 2022; İzgi Onbaşılı vd., 2022; Kesik ve Balcı, 2016; Memişoğlu ve Broutin, 2018; Pateraki, 2018; Ulutan, 2020; Velea, 2012; Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012; Yılmaz ve Karahan, 2023) mesleki gelişim sağladıkları (Acar, 2021; Acar ve Peker, 2021; Akıncı, 2018; Avcı, 2021; Başaran vd., 2020; Çavuş, Balçın ve Yılmaz, 2021; Demir ve Demir, 2021; Erzurum vd., 2023; Gündüz Çetin ve Gündoğdu, 2022; Karakaşlar Gezgin ve Gökbaş Çabuk, 2021; Hatisaru, 2017; Kearney ve Gras-Velázquez, 2015; Kesik ve Balcı, 2016; Pateraki, 2018; Ulutan, 2020; Vuorikari vd., 2011; Yılmaz, 2022; Yılmaz ve Karahan, 2023) yaratıcı düşünme (Başaran vd., 2020; Gündüz Çetin ve Gündoğdu, 2022; Kearney ve Gras-Velázquez, 2015; Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012; Yılmaz, 2022) basamakları ile farklı yöntem ve teknikler kullandıklarını (Acar, 2021; Akıncı, 2018; Avcı, 2021; Döğer, 2022; Gözübüyük, 2021; Gündüz Çetin ve Gündoğdu, 2022; Karakaşlar Gezgin ve Gökbaş Çabuk, 2021; Kearney ve Gras-Velázquez, 2015; Memişoğlu ve Broutin, 2018; Yılmaz, 2022) proje sonunda da motivasyonlarının arttığını (Acar, 2021; Akıncı, 2018; Avcı, 2021; Başaran vd., 2020; Demir ve Kayaoğlu, 2022; Döğer, 2022; Gençtürk Erdem vd., 2021; Güzel vd., 2010; Karakaşlar Gezgin ve Gökbaş Çabuk, 2021; Ulutan, 2020) ortaya koyan çalışmaların araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermesi eTwinning projelerinin öğretmenlere de birçok katkı sağladığını, öğretmenlerin mesleki gelişimlerini desteklediğini kanıtlamaktadır. Görülen olumlu değişimler diğer meslektaşlar adına bir örnek teşkil edecek, kendini geliştiren öğretmenler öğrencilerine de katkı sağlayacaktır. Öğretmen ve öğrencilere katkıları incelendiğinde eTwinning projelerinin öneminin yadsınamayacağı ortadadır.

Araştırmada eTwinning projelerinde görev alan öğrencilerin en çok karşılaştıkları sorunlar internete erişememe, yabancı dilde iletişimsizlik ve bilgisayar, tablet, cep telefonu gibi araçlara ulaşamamaya bağlı olarak web 2.0 ve teknolojik araçları tanımama/kullanamama olarak sıralanmıştır. Başaran vd. (2020) ile Karataş ve Öztay'ın (2023) çalışmasında eTwinning projelerinde internete erişememe konusuna vurgu yapılması, Gençtürk Erdem vd. (2021) tarafından eTwinning projelerinde web 2.0 araçlarının önemine değinilmesi, yabancı dilde sorun yaşanması (Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012) bu araştırma sonuçlarıyla uyumaktadır. Ayrıca platform kullanım sorunlarına bağlı olarak öğrencilerin materyal yükleme ve zamanlamada sorun yaşadıkları, başarısızlık duygusu yaşayarak öz güvenlerinin etkilendiği, motivasyonlarının düşebildiği ve sorumluluk almaktan vazgeçtikleri ifade edilmiştir. eTwinning proje süreçlerinde öğrencilerin platformu kullanma, teknolojik araçlara erişimle ilgili sorun yaşadıkları ve destek ihtiyacı duydukları (Bozdağ, 2017) başarısızlık duygusuna kapıldıkları (Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012) okullarda da teknolojik altyapı sorunlarının bulunduğu (Şekerci, Bozkurt ve Arslan, 2015) materyal yükleyememe ve platform kullanımı zorluğu (Küçüktaşçı, 2022) yaşandığını ortaya koyan çalışmalar bulunması bu araştırma sonuçlarını desteklemektedir. Öğrencilerin yaşadığı sorunların eTwinning proje sürecini olumsuz etkileyerek aksamalar yarattığını görmek üzücü bir durum olmakla birlikte şartların iyileştirilmesi gerekliliğinin önemini de ortaya koymaktadır.

eTwinning projelerinde görev alan öğretmenlerin en çok karşılaştıkları sorunlar ise internete erişim, yabancı dilde iletişim, web 2.0 ve teknolojik araçları tanımama/kullanamamaya bağlı olarak platforma çalışmaların yüklenememesi olarak öne çıkmaktadır. Katılımcılar tarafından süreç genelinde müfredatı yetiştirememesi ve diğer sorunlar nedeniyle zaman yönetiminde aksaklık yaşandığı bu durumun da iş yükü oluşturduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte katılımcılar okul idarelerinden ve velilerden çoğu zaman destek alamadıklarını, projeye ortak bulma/ortak olmada zorlandıklarını ifade ederken katıldıkları projelerde iyi öğrencileri seçmelerinin projeyi etkilediğinden ve projeleri öğrenci seviyesine göre ayarlanmanın zorluklarından bahsetmişlerdir. Sorunlara çözüm önerisi niteliğinde öne çıkan sorun bulgusu ise projelerin öğretmene hiçbir karşılığının olmaması ve bazı projeler için bütçe ihtiyacının öğretmen maddiyatıyla karşılanmasıdır. Yapılan araştırmalarda eTwinning projeleri yürütülürken teknolojik altyapı, web 2.0 araçları eksikliği ve internet erişimi sorunları (Akdemir, 2017; Arambatzis, 2020; Bozdağ, 2017; Şekerci, Bozkurt ve Arslan, 2015; Wastiau, Crawley ve Gilleran, 2012) bulunduğu, çalışmaların platforma yüklenemediği (Fidan, 2023) yabancı dilde iletişimsizlik (Küçüktaşçı, 2022; Wastiau, Crawley ve Gilleran,



2012), iş birliği eksikliği (Arambatzis, 2020) müfredat yetiştirememesi (Akdemir, 2017; Gouseti, 2012; Şekerci, Bozkurt ve Arslan, 2015; Wastiau, Crawley ve Gilleran, 2012) zamanlama sorunları (Arambatzis, 2020; Crisan, 2013; Gouseti, 2012; Kırıkkaya ve Yıldırım, 2019; Yılmaz, 2022) yaşandığı için proje süreçlerinin öğretmene iş yükü getirdiğinin (Kırıkkaya ve Yıldırım, 2019; Küçüktaşçı, 2022) ortaya konulması bu araştırmaya ait sonuçlarla uyusmaktadır. Yine öğretmenlerin proje süreçlerinde okul idarelerinden ve velilerden çoğu zaman destek alamadıkları (Fidan, 2023; Küçüktaşçı, 2022; Yılmaz ve Karahan, 2023) projeye ortak bulma/katılmada zorlandıkları (Akdemir, 2017; Fidan, 2023; Küçüktaşçı, 2022) iyi öğrenci seçilmesi/projelerin öğrenci seviyesine göre ayarlanması gerektiği (Küçüktaşçı, 2022) sonuçlarına ulaşılması bu araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Araştırmada öğretmenlerin de öğrencilerle bazı ortak sorunlar yaşaması süreç için ortaya çıkan gerek ve yeterliliklerin altını çizmektedir. Şartların iyileştirilerek proje süreçlerindeki verimin artırılması proje başarılarının artmasına, öğretmenlerdeki iş yükünün azalmasına destek olacaktır. Ayrıca veli ve okul idare desteğinin alınması gerekliliği de bu sonuçlarla gün yüzüne çıkmaktadır.

Katılımcıların eTwinning projelerinde yaşanan sorunlara yönelik önerileri ödüllendirme ile öğretmen-öğrencinin teşvik edilmesi, bilgilendirme toplantıları yapılması ve web 2.0 araçlarıyla ilgili teknolojik hizmet içi eğitimler düzenlenmesi olarak ifade edilmiştir. Ayrıca öğrenci ve öğretmenlere yabancı dil, teknolojik araç ve ücretsiz internet erişim desteği verilerek proje çalışmalarına yönelik bütçe ayrılabilceği ve okul içi egzersiz, kulüp saatleri düzenlenmesi gerektiği önerileri sunulmuştur. Yapılan araştırmalarda eTwinning projelerinde ödüllendirmenin önemli olduğu (Fidan, 2023; Küçüktaşçı, 2022) yaygınlaştırma çalışmaları (Avcı 2021) web 2.0 araçları eğitimi sağlanması (Karataş ve Öztay, 2023) hizmet içi eğitimler düzenlenmesi (Avcı, 2021; Çavuş, Balçın ve Yılmaz, 2021; Küçüktaşçı, 2022) ve teknolojinin okula entegre edilerek öğrenci ve öğretmen için kullanılabilir hâle getirilmesi gerektiği (Çakır, 2020; Küçüktaşçı, 2022) ders saatlerinin yetersiz olması nedeniyle projelerde ek zaman ihtiyacı duyulduğu (Arambatzis, 2020; Crisan, 2013; Gouseti, 2012; Kırıkkaya ve Yıldırım, 2019; Yılmaz, 2022) sonuçlarının belirlenmesi bu araştırma sonuçlarını desteklemektedir. Bununla birlikte katılımcılar tarafından ortak zamanlama sağlanması, platformun basitleştirilmesi, proje sürelerinin kısaltılması, yaygınlaştırma çalışmalarıyla görünürlük kazanılması ve idare desteğinin alınması gerektiği önerilmiştir. Avcı (2021), Çakır (2020), Yılmaz ve Altun Yılmaz (2012) ile Yılmaz ve Karahan'ın (2023) çalışmalarında okul idaresi desteğinin istendiği, Küçüktaşçı'nın (2022) çalışmasında eTwinning platformunun katılımcıların bazılarında kolay bazılarında da zor ve karışık bulunması, ortak zamanlama sorunlarının yaşanması (Arambatzis, 2020) araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Tüm bu sorunların çözülmesi adına öğretmenlerin iş birliği (Yılmaz ve Altun Yılmaz, 2012) ve destek beklemedikleri, platformun daha basite indirilmesi gerektiği (Küçüktaşçı, 2022) sonuçlarına ulaşılması da araştırmamızı desteklemektedir. Proje değerlendirme kriterlerinde yapılacak kriter güncellemelerinin daha hakkaniyetli sonuçlara ulaşmayı sağlayacağı, emek verilen projelerin öne çıkmasının istendiği önerisi Küçüktaşçı'nın (2022) çalışmasında sunulan belirli kriterler olması gerektiği önerisiyle benzerlik göstermektedir. Önerilerde ödüllendirme, desteklenme, takdir edilme gerekliliğinin vurgulanması öğretmen ve öğrencilerin projelere katılmasını teşvik etmede pekiştiricilerin önemini ortaya koymaktadır. Bu sebeplerle idarecilerin ve üst kademedeki yöneticilerin eTwinning projesi yapan öğretmenlerdeki motivasyonu artırıcı, teşvik edici çalışmalar yapması gereklidir. Ayrıca yabancı ülkedeki öğretmen/öğrenciler ile zamanlama sorunlarının halledilmesinde ortak zamanlama kuralı hem çalışmaların eş zamanlı yürütülmesinde hem de planlamaya uyulmasında kurtarıcı bir çözüm olacaktır.

Bu sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

Teknolojik yetersizliği olan özellikle dezavantajlı-kırsal bölgelerdeki öğretmen ve öğrencilerin okuldaki teknolojik araç gereç-internet imkânlarından daha fazla yararlanabilmeleri sağlanmalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından öğrencilere sağlanan ücretsiz Eğitim Bilişim Ağı (EBA) internet kullanımına ek olarak ücretsiz eTwinning platformu internet hakkı sağlanmalıdır.

Teknoloji kullanma becerilerinin eğitime entegrasyonunun sağlanması için öğrenci ve öğretmenlere teknoloji-web 2.0 araçları eğitimleri, seminerler düzenlenmelidir.

Öğretmenlerin ünite yetiştirme sorununu ortadan kaldırmak adına yıllık ders planlarında projelere uygun zamanlar artırılmalıdır.

Projedeki diğer ortaklarla eş zamanlı etkinliklerin yürütülmesinde ortaya çıkacak sorunları azaltmak için proje çalışma takvimi ortak zaman kuralına uygun şekilde düzenlenmelidir.

Projelerin yürütülmesinde gereken ek zamanın iş yükü oluşturmaması adına okul içi eTwinning egzersiz/kursları açılabilir.



Projelerin devamlılığının sağlanmasında en temel faktör katılımcıların teşvik edilmesidir. Bu bakışla projelerde başarı sağlayan öğretmenlere kalite etiketinin yanı sıra başarı belgesi, hizmet puanı, ödüllendirme vb. teşvikler yapılmalıdır.

Proje katılım ve başarı durumları öğrenciler için e-okul sistemine, öğretmenler için MEBBİS'e işlenmelidir.

Yaygınlaştırma çalışmalarına daha fazla önem verilmeli, geniş kitlelere ulaşılmalıdır.

Yapılacak projelerle ilgili bilgilendirme toplantıları ve yaygınlaştırma çalışmalarında öğrenci ve öğretmenlerin yanında velilerin de yer alması sağlanmalıdır. Ayrıca eTwinning projelerinin öğrencilerde çok yönlü gelişim sağladığı velilere fark ettirilmelidir.

#### **Yazarlık Katkısı**

Bu araştırma tek yazarlı olarak yürütülmüştür.

#### **Etik Kurul Beyanı**

Kurul Adı: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu

Karar Tarihi: 12/07/2023

Belge Numarası: 2023/212

#### **KAYNAKÇA**

- Acar, P. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin eTwinning ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elâzığ: Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Acar, S. & Peker, B. (2021). What Are The Purposes of Teachers For Using The eTwinning Platform and The Effects of The Platform on Teachers? *Acta Didactical Napocensia*, 14(1), 91-103.
- Açıkgöz, K. Ü. & Güngör, A. (2006). İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Okuduğunu Anlama Stratejilerinin Kullanımı ve Okumaya Yönelik Tutum Üzerindeki Etkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 12(4), 481- 502.
- Akdemir, S. A. (2017). eTwinning in Language Learning: The Perspectives of Successful Teachers. *Journal of Education and Practice*, 8(10), 182-190.
- Akıncı, B. & Sağ, R. (2019). The Contribution of eTwinning Project Practices on Students' English Learning Process. *Electronic Journal of Education Sciences*, 8(16), 152-171.
- Akıncı, B. (2018). eTwinning Proje Uygulamalarının Öğrencilerin Yabancı Dil Becerileri ile Öğretmenlik Mesleki Gelişimine Katkısı (Bir Eylem Araştırması), (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Alcaraz Marmol, G. (2020). Developing Intercultural Communication in The EFL Primary Developing Intercultural Communication in The EFL Primary Education Classroom: Internationalization Through Virtual Team Collaboration with eTwinning. *Tejuelo*, 0(32), 147-170.
- Arambatzis, D. (2020). *Διερεύνηση των επιδράσεων του eTwinning στη σχολική κοινότητα, με έμφαση στην αλλαγή του τρόπου διδασκαλίας των εκπαιδευτικών και στη βελτίωση των δεξιοτήτων των μαθητών και ειδικά των ψηφιακών*, (Master's Thesis), Centre University of Thessaly. <https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/52090/20221.pdf?sequence=1> adresinden 05.08.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Ata, F. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Web 2.0 Teknolojilerini Kullanım Durumları ile Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Avcı, F. (2021). Çevrim İçi Bir Öğrenme Ortamı Olarak eTwinning Platformuna İlişkin Öğretmenlerin Görüş ve Değerlendirmeleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 10(1), 1-22.
- Avrupa Birliği, (2005). eTwinning: A New Initiative From the European Commission, [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO\\_05\\_8](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_05_8) adresinden 12.07.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Balcı, A. (2014). *Etkili Okul, Okul Geliştirme Kuram Uygulama ve Araştırma*, (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Başaran, M. Kaya, Z. Akbaş, N. & Yalçın, N. (2020). Proje Tabanlı Öğretim Sürecinde eTwinning Faaliyeti'nin Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerine Yansımaları. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 373-392.

- Bozdağ, Ç. (2017). Almanya ve Türkiye’de Okullarda Teknoloji Entegrasyonu, eTwinning Örneği Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme. *Ege Eğitim Teknolojileri Dergisi*, 1(1), 42-64.
- Cachia, R. & Punie, Y. (2012). Teacher Collaboration in the Context of Networked Learning. Current eTwinning Practices and Future Perspectives, *8th International Conference on Networked Learning* (s. 429-436), Lancaster University.
- Camilleri, R. (2016). Global Education and Intercultural Awareness in eTwinning. *Cogent Education*. 3(1), 1210489.
- Carpenter, J. & Tanner, S. (2013). *Study of The Impact of eTwinning on Participating Pupils, Teachers and Schools*. A Proposal to the European Commission, Education for Change. London.
- Chan, T. A. C. H., Ho, J. M. B. & Tom, M. (2023). Miro: Promoting Collaboration Through Online Whiteboard Interaction. *RELC Journal*. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/00336882231165061> adresinden 12.09.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Creswell, J. W. (2017). *Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş*, (Çeviren: M. Sözbilir). Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2020). *Nitel Araştırma Yöntemleri*, (Çeviren: M. Bütün ve B. Demir). (5.Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Crisan, G. I. (2013). The Impact of Teachers' Participation in eTwinning on Their Teaching and Training. *Acta Didactica Napocensia*, 6(4), 19-28.
- Çakır, R. (2020). Okullarda Teknoloji Entegrasyonu, Teknoloji Liderliği ve Teknoloji Planlaması. (Ed. Çağiltay, K. ve Yüksel, G.), *Öğretim Teknolojisinin Temelleri: Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler* İçinde (s. 457-472). Ankara: Pegem Akademi.
- Çavuş, R., Balçın, M. D. & Yılmaz, M. M. (2021). Fen Bilimleri Öğretmenlerinin eTwinning Proje Süreçlerindeki Deneyimlerine Yönelik Görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 10(1), 246-272.
- Çetin Cengiz, D. & İzci, E. (2021). eTwinning Projelerine Katılan Öğrencilerinin Teknolojik Yeterliliklerinin Gelişimine Yönelik Veli Algıları. *Diyalektolog - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 0(28), 89-108.
- Çevik, M., Barış, N., Şirin, M., Ortak Kılınç, Ö., Kaplan, Y., Atabey Özdemir, B., Yalçın, H., Şeref, G., Topal, S. & Delice, T. (2021). The Effect of Digital Activities on The Technology Awareness and Computational Thinking Skills of Gifted Students (eTwinning Project Example). *International Journal of Modern Education Studies*, 5(1), 205-244.
- Demir, E. & Demir, M. (2021). Türkiye’de Öğretmenlerin Meslekî Gelişimi ve Eğitim Sistemine Etkileri. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 2(1), 1-8.
- Demir, N. & Kayaoğlu, M. N. (2022) Multi-Dimensional Foreign Language Education: The Case of An eTwinning Project in Turkey. *Computer Assisted Language Learning*, 35 (9), 2201-2238.
- Döğer, M. F. (2022). Sosyal Ağların Eğitimde Dönüştürücü Rolü eTwinning Faaliyeti Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(2), 83-103.
- Erzurum, Y., Demir, A., Yıldız, F. & Gezer, E. (2023). eTwinning Proje Uygulamaları Konusundaki Öğretmen Görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(9), 1564-1583.
- eTwinning. (2018). Kaliteli Bir Proje Nasıl Olmalıdır? <https://school-education.ec.europa.eu/tr> adresinden 11.06.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Fazlı, B. (2022). Kaynaştırma Öğrencilerinin eTwinning Projelerine Dahil Edilmesi: Bir Fenomenoloji Çalışması. *Babür*, 0(1), 115-128.
- Fidan, G. (2023). eTwinning Projelerine Yönelik Yürütücü Görüşleri (Denizli Örneği), (Tezsiz Yüksek Lisans Projesi), Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Gençtürk Erdem, E., Başar, F.B., Toktay, G., Yayğaz, İ.H. & Küçüksüleymanoğlu, R. (2021). eTwinning Projelerinin Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Becerilerine Katkısı. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 7(3), 204-219.
- Gillera, A. & Kearney, C. (2014). Developing Pupil Competences Through eTwinning. (p. 13). *Brussels: Central Support Service for eTwinning*.
- Gillera, A. (2019). *eTwinning in An Era of Change- Impact on Teachers' Practice, Skills, and Professional Development Opportunities, as Reported by eTwinningners*, Central Support Service of eTwinning European Schoolnet.

- [https://www.etwinning.hr/cms\\_files/2020/07/1594621787\\_etwinning-report-2019-full.pdf](https://www.etwinning.hr/cms_files/2020/07/1594621787_etwinning-report-2019-full.pdf) adresinden 14.06.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Glaser, B. G. (1965). *The Constant Comparative Method of Qualitative Analysis*. *Social Problems*, 12(4), 436-445.
- Gouseti, A. (2012). *A Comparative Investigation of The Use of Digital Technologies to Facilitate School Collaboration With in the Framework of the eTwinning Programme*, (Doctoral Thesis), University of London: Institute of Education.
- Gözübüyük, H. (2021). eTwinning Kullanan ve Kullanmayan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Acil Uzaktan Eğitim Süreçlerinin İncelenmesi, (Yüksek Lisans Tezi), Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Greenhow, C. & Askari, E. (2015). Learning And Teaching With Social eTwinning Network Sites: A Decade of Research in K-12 Related Education. *Education and Information Technologies*. 22(2).
- Gülbay, E. (2018). eTwinning Collaborative Learning Environment In Initial Teacher Education. *International Journal of Advanced Research in Science, Engineering and Technology*, 5(2), 5234-5242.
- Gülнар, S. (2015) eTwinning: Avrupa Okulları Çevrim İçi Ağında Web 2.0 Araçlarıyla Tasarım Temelli Öğrenme, 17. *Akademik Bilişim Konferansı*, Eskişehir.
- Gündüz Çetin, İ. & Gündoğdu, K. (2022). eTwinning Proje Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(81), 76-90.
- Güzel, H., Özdöl, M. F. & Oral, İ. (2010). Öğretmen Profillerinin Öğrenci Motivasyonuna Etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 0(24), 241-253.
- Hatıсарu, V. (2017). Türkiye'nin Erasmus+ Programına Katılımının Değerlendirilmesi: Stratejik Ortaklıklar ve Bilgi Ortaklıkları Örneği. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 16(2), 65-83.
- Hellaç Aksu, Z. & Reisoğlu, İ. (2023). Dezavantajlı Bölgelerdeki Öğretmenlerin eTwinning Proje Deneyimine Göre Dijital Yeterliklerinin İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 51-74.
- Hertz, B. & Engelhardt, K. (2021). Implementing Personalised Support in Scalable Online Courses, (Ed. Patricia W.), European Schoolnet. [http://teachup.eun.org/documents/556205/5084344/TeachUP+-+Implementing+Personalised+Support\\_FINAL.pdf/8e58ee40-5842-4f0e-817c-f49208d8b0c4](http://teachup.eun.org/documents/556205/5084344/TeachUP+-+Implementing+Personalised+Support_FINAL.pdf/8e58ee40-5842-4f0e-817c-f49208d8b0c4) adresinden 25.09.2023 tarihinde erişilmiştir.
- İzgi Onbaşılı, Ü., Sezginsoy Şeker, B., Claeys, H., Mancel, C., Gulbay, E. & Powers, R. (2022). Experiences of Qualified Teachers of The Future in The Scope of An International eTwinning Project. *International Online Journal of Primary Education (IOJPE)*, 11(2), 293-311.
- Karabıyık, Y. (2023). Farklı Ülkelerde eTwinning Uygulamalarının Öğretim İlkeleri Bağlamında Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karakaşlar Gezzin, S. & Gökbaş Çabuk, M. (2021). eTwinning Projelerinin Uygulanması: Kurucu Öğretmen Perspektifleri. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 5(2), 380-398.
- Karasar, Ş. (2004). Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri İnternet ve Sanal Yüksek Eğitim. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(4), 117-125.
- Karataş, F. R. & Öztay, E. S. (2023). Öğretmen ve Öğrencilerin eTwinning Proje Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 0(14), 105-120.
- Karataş, Z. (2017). Sosyal Bilim Araştırmalarında Paradigma Değişimi: Nitel Yaklaşımın Yükselişi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 68-86.
- Kaya, F. (2022). eTwinning Projelerinin Öğretmenlerin Eleştirel Düşünme Eğilimlerine Etkisinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kearney, C. & Gras-Velázquez, A. (2015). eTwinning Ten Years on: Impact on Teachers' Practice, Skills, and Professional Development Opportunities, as Reported by eTwinninginners. Central Support Service of eTwinning European Schoolnet.
- Kearney, C. (2016). Monitoring eTwinning Practice: A Pilot Activity Guiding Teachers' Competence Development, Central Support Service of eTwinning, European Schoolnet.
- Kesik, F. & Balcı, E. (2016). AB Projelerinin Okullara Sağladığı Katkılar Açısından Değerlendirilmesi: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 1621-1640.

- Kırıkkaya, E. B. & Yıldırım, İ. (2019). Eğitim Portalları Hakkında Fen Bilimleri Öğretmenleri Ne Düşünüyor? *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 222-235.
- Korkmaz, H. & Kaptan F. (2002). Fen Eğitiminde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının İlköğretim Öğrencilerinin Akademik Başarı, Akademik Benlik Kavramı ve Çalışma Sürelerine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(22), 91-98.
- Küçüktaşçı, M. (2022). Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin eTwinning Projelerine İlişkin Görüşleri, (Tezsiz Yüksek Lisans Projesi), Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Lewis, S. & Decuyper, M. (2023). 'Out of Time': Constructing Teacher Professionalism As A Perpetual Project on The eTwinning Digital Platform. *Tertium Comparationis*, 29(1), 22-47.
- Liamputtong, P. (2019). *Handbook of Research Methods in Health Social Sciences*. Singapore: Springer.
- Licht, A., Pateraki, I. & Scimeca, S. (2020). eTwinning Schools: Towards a Shared Leadership Approach- Quantitative and Qualitative Analysis of the eTwinning School Practices. Central Support Service of eTwinning, European Schoolnet.
- Manfredini, E. (2007). The Contribution of eTwinning to Innovation Mathematics, Science and Technology (MST). Key Competences in Lifelong Learning Cultural Expression, Science and Citizenship: Some eTwinning Success Stories, 21.
- Memişoğlu, B. & Broutin, T. M. S. (2018). FATİH Projesi Bileşenlerinin eTwinning Projesine Entegrasyonu, *Uluslararası Necatibey Eğitim ve Sosyal Bilimler Araştırma Kongresi (UNESAK)* 26-28 Ekim 2018, (5. Cilt), 152-163. Balıkesir.
- Merriam, S. B. (2015). Qualitative Research: Designing, Implementing, and Publishing A Study. In *Handbook of Research on Scholarly Publishing and Research Methods* (pp. 125-140). IGI Global.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*, (2nd ed.). Sage Publications, Inc.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2021). *eTwinning Tanıtım Kitapçığı*. Ankara: MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2022). *Adım Adım eTwinning*. Ankara: MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.
- Naranda, I. (2018). *Učenje u ozračju međunarodne suradnje i igre*. [PowerPoint slides]. SlideShare. <https://pt.slideshare.net/NarandaIva/uenje-u-ozraju-meunarodne-suradnje-i-igre-100081245> adresinden 11.06.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Ng, W. (2011). Why Digital Literacy Is Important for Science Teaching and Learning: Teaching Science. *The Journal of the Australian Science Teachers Association*, 57(4), 26-32.
- Özçakır, Ö. (2023). Okul Yöneticileri ve Öğretmen Gözünden Avrupa Birliği e-Öğrenme Topluluğu eTwinning (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özensoy, A. U. (2017). Proje Tabanlı Öğrenme Modelinin Sosyal Bilimler Dersinde Başarıya Etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 0(9), 165-175.
- Papadakis, S. (2016). Creativity and Innovation in European Education. Ten Years eTwinning. Past, Present and The Future. *International Journal of Technology Enhanced Learning*, 1(1), 1.
- Pateraki, I. (2018). Measuring The Impact of eTwinning Activities on Teachers' Practice and Competence Development Monitoring eTwinning Practice Framework. Central Support Service of eTwinning European Schoolnet. <http://www.eun.org/resources/detail?publicationID=1621> adresinden 11.06.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Patton, M. Q. (1987). *How to Use Qualitative Methods in Evaluation* Newbury Park. CA: Sage Publications.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods*, (3rd Ed.). London: Sage Publications.
- Peachey, N. (2009). Web 2.0 Tools For Teachers. <https://tr.scribd.com/doc/19576895/Web-2-0-Tools-for-Teachers> adresinden 11.08.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Pehlivan, E., Gedik, İ., Çetin, C. & Yıldırım, C. (2023). Web 2.0 Araçlarının Eğitim Ortamlarında Kullanılması ile İlgili Öğretmen Görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(9), 1602-1620.
- Rampone, S. (2013). *eCLIL4You A European Comenius Project to Promote Language Learning Through Web 2.0 Tools From Pre-school to Lower Secondary Education*. International Conference "ICT for Learning", (6th Ed.). [https://conference.pixel-online.net/conferences/ICT4LL2013/common/download/Paper\\_pdf/153-CLI04-FP-Rampone-ICT2013.pdf](https://conference.pixel-online.net/conferences/ICT4LL2013/common/download/Paper_pdf/153-CLI04-FP-Rampone-ICT2013.pdf) adresinden 13.10.2023 tarihinde erişilmiştir.



- Rubin, H. J. & Rubin, I. S. (2005). Listening, Hearing and Sharing Social Experiences. *Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data*, 0(2), 1-14.
- Sarıkaya, M. (2019). İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Teknoloji Kabul Durumları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 578-590.
- Sarıkoç, Z. & Ersoy, H. (2022). Tasarım Odaklı Düşünme Yaklaşımıyla STEM Uygulamaları: SPAM eTwinning Projesi Örneği. *Fen, Matematik, Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, 5(2), 98-122.
- Sevencan, F. & Çilingiroğlu, N. (2007). Sağlık Alanındaki Araştırmalarda Kullanılan Niteliksel Veri Toplama Yöntemleri. *Toplum Hekimliği Bülteni*, 26(1), 1-6.
- Sözbilir, M. (2009). *Nitel Veri Analizi*. <https://fenitay.files.wordpress.com/2009/02/1112-nitel-arac59ftc4b1rmada-veri-analizi.pdf> adresinden 10.07.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Strauss, A. L. (1987). *Qualitative Analysis for Social Scientists*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Şekerci, H., Bozkurt, E. & Arslan, S. (2015) Fatih Projesi'ne İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 10(11), 1427-1448.
- Teddlie, C. & Yu, F. (2007). Mixed Methods Sampling: A Typology With Examples. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(1), 77-100.
- Tekindal, M. & Uğuz Arsu, Ş. (2020). Nitel Araştırma Yöntemi Olarak Fenomenolojik Yaklaşımın Kapsamı ve Sürecine Yönelik Bir Derleme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20(1), 153-182.
- Ulutan, E. (2020). *Türkiye eTwinning Faaliyeti Sosyal Ağ Analizi; eTwinning Okulu Örnekleme*. Ankara: MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.
- URL-1. <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning> adresinden 10.10.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Velea, S. (2012). Transnational School Partnerships Supported by ICT. Benefits for Learning. *eLearning and Software for Education*, 0(1), 377-382.
- Vuorikari, R., Berlanga, A., Cachia, R., Cao, Y., Fetter, S., Gilleran, A. & Petrushyna, Z. (2011). ICT-Based School Collaboration, Teachers' Networks and Their Opportunities for Teachers' Professional Development -A Case Study on eTwinning. In H. Leung, E. Popescu, Y. Cao, R. W. H. Lau, & W. Nejd (Eds.). *Advances in Web-Based Learning - ICWL 2011* (pp. 112-121). 10th International Conference, Hong Kong, China, December 8-10, 2011.
- Wastiau P., Crawley, C. & Gilleran, A. (2012). Pupils in eTwinning Case Studies on Pupil Participation, Central Support Service for eTwinning (CSS), European Schoolnet. [https://www.etwinning.it/wp-content/uploads/2018/12/EN\\_eTwinning\\_Report\\_2012.pdf](https://www.etwinning.it/wp-content/uploads/2018/12/EN_eTwinning_Report_2012.pdf) adresinden 11.09.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Wengraf, T. (2001). *Qualitative Research Interviewing: Biographic Narrative and Semi-structured Methods*, (1st ed.). London: Sage.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (6. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (8. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (10. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (11. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, S. (2023). Alan Eğitiminde Web 2.0 Uygulamalarının Coğrafya Dersi Bağlamında Değerlendirilmesi. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 0(49), 41-58.
- Yılmaz, F. & Altun Yılmaz, S. (2012) Çokkültürlülük Projesi: eTwinning Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(8), 120-132.
- Yılmaz, R. & Karahan, E. (2023). eTwinning Okullarında Yapılan Çalışmaların Okul Kültürüne Katkısı. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 14(1), 276-293.
- Yılmaz, R. (2022). eTwinning Okullarında Yapılan Çalışmaların Okul Kültürüne Katkısı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.